

obdobju na področju Dolenjske zelo ilustrativna, saj kaže po konstrukciji naslonitev na ilirske gomile. Severno od te grobnice smo pustili 1 m širok, intakten kontrolni steber prek celotnega obzidanega areala za morebitno kasnejše ugotavljanje stanja.

Zunaj grobnice smo opravili le manjšo sondo in odkrili grob 38, ki pa se ni naslanjal na obodno zidovje grobnice.

Ker želi lastnik njivo prerigolati in zasaditi trto, bi kazalo organizirati širšo akcijo za odkop celotnega kompleksa ogroženega grobišča. — **P. P.**

Roje pri Šentjerneju. Dne 15. julija 1960 je posestnik M. Cvitko iz Mihovice št. 11 našel na njivi v Rojah, parc. št. 2961 k. o. Gradišče, ledinsko ime »Njiva doma«, žgan rimski grob (Tab. V, 1—5). Grob je bil v osnovi kvadratne oblike, z dveh strani obdan s kamnitimi ploščami, na drugih dveh straneh pa z opeko. Dno je bilo tlakovano z opeko. Njegove stene so debele 5—6 cm, notranja velikost znaša 55 × 50 cm. Vrh groba je bil najden v globini 22 cm in je bil visok 32 cm. Bil je zasut z zemljo in ni imel krovne plošče.

Pridatki v grobu: 1. skodela, široka 23 cm, zunaj in znotraj rdeče barvana, v kateri je bil shranjen pepel mrliča; 2. čaša iz sive gline, okrašena z devetimi vrstami vbodov, narejenimi s koleščkom, visoka 9,3 cm; 3. majhna vaza iz sive gline, visoka 10,4 cm; 4. fragmentirana oljenka iz rdeče gline, znamke FORTIS. Grob je iz II. stol. — **T. K.**

Rob. Arheološka ekipa je izmerila in pregledala antično zaporno zidovje od pobočja Dednika prek Gradiškega vrha do Malega vrha. Podrobnejši opis in načrt zapore sledi v posebni razpravi. — **P. P.**

Selo pri Robu. Arheološka ekipa je izmerila in opisala 382 m dolgo zaporno zidovje severno od vasi Selo. Podrobnejši opis in načrt sledi v posebni razpravi. — **P. P.**

Slaptinci pri Ljutomeru. Na južnem koncu ploskega vrha grebena Strmec, severno od vasi je v gozdu, parcela 88 k. o. Slaptinci, osem gomil v gručici. Večina jih je prekopanih, in sicer štiri največje precej temeljito počez in v sredini. Premer niha med 8 in 17,8, višina med 0,5 in 3,7 m. O kopanju in morebitnih najdbah ni podatkov.

Po legi in obliki so gotovo antične.

Na zahodnem pobočju sosednjega gozdnega grebena, severno od vasi je v gozdu, na parcelah št. 70—71 k. o. Slaptinci, pet gomil v nepravilni vrsti, večinoma s sledovi divjih kopanj. Premer niha med 9 in 15,6, višina med 0,8 in 2,2 m. O kopanju in morebitnih najdbah ni podatkov.

Po obliki in legi so gotovo antične. — **S. P.**

Strmec pri Novi vasi. Severno od vasi Strmec je na precejšnjem arealu viden potek zelo verjetno rimskega zidovja. Ljudje imenujejo vzpetino grad »Žmucovo«. Celotno področje je zelo valovito in preprejeno s starejšim zidovjem. (Primerjaj S. Rutar IMK 1900, 59.) — **P. P.**

Šempeter v Sav. dolini. Pri temeljitih analizah ohranjenih monumntov — finansiral je to delo OLO Celje — je terenska ekipa pod vodstvom prof. dr. J. Klemenca s pomočjo kustosa Mestnega muzeja v Celju V. Kolškovo in arheologom — konservatorjem P. Petrujem ter ob stalni podpori na novo osnovane strokovne komisije za rekonstrukcijo šempetrskih spomenikov (člani: dr. J. Klemenc, dr. J. Kastelic, dr. F. Stelè, E. Turnher, ing. arh. J. Černigoj, V. Kolšek in P. Petru) izoblikovala dokončno rekonstrukcijo ohranjenih grobnih kapel. V celoti imamo v Šempetru ohranjene štiri večje spomenike ter

vrsto manjših sarkofagov oziroma pepelnic poleg členov verjetno treh večjih objektov iz pohorskega marmorja.

Omenjena dela na teoretični rekonstrukciji so terjala še dodatne kontrolne posege s pomočjo originalnih marmornih blokov, pri katerih je bilo treba preverjati in ugotoviti, ali sodijo skupaj. S temi deli smo začeli maja 1959 in razvrstili spomenike na kompozicijske enote. Hkrati smo preverjali spoj med posameznimi členi grobnic.

Delo na konkretni rekonstrukciji pa je dobilo pravi pospešek na seji prav tako na novo osnovanega gradbenega odbora (člani: F. Gradišnik, V. Plaskan, V. Jordan, R. Jenko, A. Stupica, E. Turnher, dr. J. Klemenc in dr. J. Kastelic), ki je na seji 12. junija 1959 sprejel naslednje sklepe: 1. Strokovna komisija naj čimprej osvoji koncept rekonstrukcije vseh spomenikov, ki jih je mogoče obnoviti; 2. preveriti je treba nosilnost tal in izdelati načrt hortikulturnih del v okolici spomenikov; 3. za obnovitvena dela prve faze se odobri predloženi proračun v višini 8,160.716 din.

Istočasno so na tem sestanku gradbenega odbora odobrili predloge strokovne komisije, da se izrišejo vsi marmorni bloki ter se dopolnijo mavčni odlitki z novimi izkopeninami, kakor tudi vsa dokumentacija, ki je iz znanstvenega vidika nujna.

Dokončno se je izoblikoval sklep o prvotni podobi spomenikov na seji strokovne komisije 3. julija 1959, ko so člani te komisije ugotovili, da imamo v Šempetru opraviti z nadgrobniki stebriščnega tipa in ne z edikulami. Takoj za tem se je začelo kamnoseško delo pod strokovnim vodstvom, ostala pripravljalna dela za ureditev gradbišča in iskanje potrebnih strokovnih delavcev.

S tem je stopilo vprašanje rekonstrukcijskih del v novo fazo. Spomenike so obnavljali po izdelani grafični rekonstrukciji, strokovna komisija pa je morala izoblikovati gledišča in kriterije za moderne nadomestitve in dopolnila ter vrsto drugih vprašanj, povezanih s tem problemom (o tem: P. Petru, Šempeter — spomeniškovarstvena vprašanja, Zbornik zaščite spomenika kulture 12, 1961, 125). Hkrati pa so bili s tem razčiščeni tudi posebni problemi, ki so stali pred strokovno komisijo. Poslej načelno ni bilo znanstvenih ali zaščitnih vprašanj, zaradi katerih bi bilo ogroženo nadaljnje delo na rekonstrukciji samih objektov; pač pa je stala strokovna komisija pred velikim problemom, kako zagotoviti izpolnitev prve faze rekonstrukcije v letu 1960, kakor je to zagotovil na seji gradbenega odbora predsednik F. Gradišnik. Kljub temu, da so kamnoseki izredno prizadevni, se je pokazalo, da je klesarskega dela, brez katerega ni možna nadaljnja obnova, v bližnji prihodnosti preveč. Zato se je strokovna komisija obrnila na predsedstvo gradbenega odbora s prošnjo, da poveča število kamnosekov ter votira finančna sredstva, da jih bo možno črpati še v letu 1960.

Arhitektonsko obravnavo celotnega kompleksa spomeniškega okoliša je izdelal ing. arh. J. Černigoj (Šempeter po osmih letih, Varstvo spomenikov 7, 1958/59, 89), medtem ko so dela na generalnem urbanističnem načrtu odvisna od urbanističnega plana, ki je v delu pri celjskem Projektivnem zavodu.

Dela na obnovitvi nagrobnih spomenikov Vindonija, Ennija in Sekundijana so bila zaključena februarja 1960; rekonstrukcija Priscinianove grobnice pa je terjala še dodatna moderna dopolnila. Toda tudi ta spomenik je bil obnovljen spomladi 1960. (Podrobneje: J. Klemenc, Šempetrski spomeniki postavljeni, Varstvo spomenikov 7, 1958/59, 101; isti, Vodnik po Šempetru, Ljubljana 1961;

V. Kolšek, Rimska metropola v Šempetru v Savinjski dolini, Celjski zbornik 1961, 470). Vsa opravljena dela na rekonstrukciji in ureditvi okolice antičnih spomenikov je dokončno pregledala strokovna komisija 24. avgusta 1960. Potrebne zaščitne ukrepe, predvsem prekritje spomenikov čez zimo in trajno zaščito, je reševala ista komisija v široki debati na sestanku 4. oktobra 1960.

Kolikor presojava opravljeno rekonstrukcijo, menimo, da so bili principi obnovitve pravilni in da so tako spomeniki priča kulture in civilizacije, obvarovane stoletja in stoletja pod peskom. Rekonstrukcije so z arheološke in znanstvene plati take, da se dajo povsem zagovarjati. Vsi manjkajoči deli so obnovljeni z okrasom le tam, kjer je to opravičljivo, in ne da bi ustvarjali fantazijske dopolnitve. Figur in drugih intuitivnih klesarskih izdelkov nismo obnavljali, pač pa smo stali na gledišču, da je dopustna obnovitev okvirov in profilov. **P. P.**

Šentjanž pri Rečici ob Savinji. V cerkvenem stolpu sta vzdana dva rimska napisna kamna, ki so ju našli pri kopanju temeljev za cerkev. Prvi napis (CIL III, 5110) se glasi:

D I M
S E
M A S C E I
N V S
V . S . L I

Drugi napis (CIL III, 5111) se glasi:

M E T I L . M A X I M I N V S V I
O M N I B V S V N E R I B V S
T . A V R E L . V E R A C O N I V X M E T
A E L I A N V S . D V M V I R N
L V C O S I M P L I C I N V S M E
V I C T O R I A N V S . S E V E R
I P E . X . S V S P O S C V
T O N I C O . F R A

Napisa žal nismo mogli premeriti, ker je vžidan zelo visoko na cerkvenem stolpu. Vendar pa smo mogli priti v njegovo bližino in prekontrolirati njegov tekst, ki ga omenjajo tudi v MHVS 2, 1851, 155 in ČZN 7, 1910, 26. **V. K.** in **A. B.**

Šmartno ob Paki. Na njivah, parc. št. 350/1, 348, 347/2 in 347/3, so vidni ostanki zidovja in kamenja. Najdišče omenjajo že v MHVSt 2, 1851, 157; CIL III, 14368, 14368/4. — **V. K.** in **A. B.**

Šmihel nad Mozirjem. V vrtu L. Goličnika, Šmihel št. 15, parc. št. 209/1 k. o. Šmihel, so našli ostanke keramike in stenske slikarije. Pod hišo je večji kompleks njiv, imenovan »V jezeru«. Tu naj bi ležale po pripovedovanju lastnika bakrene cevi, ki jih je nekoč zasledil tudi na sosednji parceli št. 207. — **V. K.** in **A. B.**

Šmihel pri Žužemberku. Današnje župnišče, župnijski vrt, sadovnjak in del pokopališča, parc. št. 78 k. o. Šmihel pri Žužemberku, stoji na tleh nekdanje antične vile rustike. V zahodnem delu pokopališkega zidu je vžidan gornji del nagrobne stele (AIJ 228) s štirimi portreti in fragmentiranim napisom. Nagrobnik je bil postavljen verjetno lastnikom nekdanjega stavbnega kompleksa.